

Uvodnik

Glasba v šoli in vrtcu

Revija za glasbene dejavnosti v vrtcu, za glasbeni pouk v osnovnih, srednjih in glasbenih šolah ter za zborovstvo, številka 3, letnik XVIII, 2014 | ISSN 1854-9721

Izdajatelj in založnik: Zavod RS za šolstvo, Poljanska cesta 28, 1000 Ljubljana, tel. 01/300 51 00, faks 01/300 51 99 | **Predstavniki:** dr. Vinko Logaj | **Uredništvo:** dr. Franc Križnar (odgovorni urednik), Edita Bah Brglez, dr. Bogdana Borota, dr. Inge Breznik, dr. Darja Koter, dr. Mitja Reichenberg, dr. Barbara Sicherl Kafol, dr. Veronika Šarec, dr. Dragica Žvar, dr. Dimitrije Bužarovski, dr. Göran Folkestad, dr. Irena Miholič, dr. Patricia Shehan Campbell | **Naslov uredništva:** Zavod RS za šolstvo, Poljanska 28, 1000 Ljubljana, tel. 01/300 51 18, e-naslov: franc.kriznar@siol.net | **Urednica založbe:** Simona Vozelj | **Jezikovni pregled:** Mira Turk Škraba | **Prevod:** mag. Gregor Adlešič | **Oblikovanje:** Anže Škerjanec | **Računalniški prelom in tisk:** Design Demšar d.o.o., Present d.o.o. | **Naklada:** 540 izvodov.

Letna naročnina (4 številke): 40,89 € za šole in ustanove, 23,79 € za posameznike, 19,61 € za dijake, študente in upokojenca.
Cena posamezne številke v prosti prodaji je 11,27 €.

© **Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2014** | Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja ni dovoljeno nobenega dela te revije na kakršenkoli način reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske oblike reprodukcije (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršenkoli pomnilniški medij).

Poština plačana pri pošti 1102 Ljubljana. | Revija je vpisana v evidenco javnih glasil, ki jo vodi Ministrstvo izobraževanje, znanost, kulturo in šport, pod zaporedno številko 572. | **Revija Glasba v šoli in vrtcu** je indeksirana v **Répertoire International de Littérature Musicale (RILM, New York, ZDA)**

Tokratna tematska številka revije z naslovom *Delo z nadarjenimi* je še kako umestna in prav v glasbeni pedagogiki kar kliče po morda še kakšni ponovitvi. Vsaj tako nam je bilo lahko tudi pridobiti avtorje in naslove ter njihove članke na vseh ravneh in s tem tudi za različna poglavja. Kako tudi ne, saj je glasba samo ena od »sedmih lepih umetnosti«, za katero se pričakuje nadarjenost oz. talentiranost. Kaj pa delo z njimi, torej s talenti ali nadarjenimi? Tudi to terja posebno skrb tako v praktičnem, pedagoškem pogledu kot seveda v nenehni povezavi tega z znanostjo, raziskovanjem, pisanjem in razpravljanjem. Prav sistem (slovenskega) glasbenega šolstva je že dolga stoletja v svoji piramidalni postavitvi (od osnovnih prek srednjih – konservatorijev – do višjih in visokih šol) že rezultat teh prizadevanj in sodelovanja. Če jim dodamo še vse možnosti in dejavnosti, ki se dogajajo zunaj slovenskega poklicnega glasbenega šolstva, kot so npr. vrtci in celoten vzgojno-izobraževalni sistem, osnovna šola, srednje šole z gimnazijo, skrb in stanje slovenske amaterske ali ljubiteljske (glasbene) dejavnosti, zagotovo še nismo omenili vseh področij, na katerih je mogoče iskati in najti delo in skrb za nadarjene.

Za nadaljevanje tega uvoda si najprej izposodimo nekaj teoretskih osnov ob besedah, ki nas uvajata v omenjeno tematiko: nadarjenost je sposobnost hitro, brez večjega napora pridobiti si potrebno zanje, talentiranost pa je posebna nadarjenost za kaj (glasbo itd.). Talent je tudi prirojena bistroumnost ali nadarjenost, iz česar izhaja talentiran človek v vseh svojih razvojnih in starostnih fazah. Omenjene psihične lastnosti (mladega) človeka pa še vedno niso dovolj, saj je vendarle tudi glasbena umetnost ena od človekovih dejavnosti, za katere pravi naša »prva dama črno-bele klaviature« Dubravka Tomšič Srebotnjak (roj. 1940 v Dubrovniku), da je za vse dejavnosti glasbene umetnosti (umetnost, pedagogika in znanost) potreben človek z vsemi kompleksnimi (tj. vsestranski, celovit, /zamotano/ sestavljen; raznovrsten; zapleten, težaven) in kompletnimi (tj. ves, celoten, celovit, polnoštevilčen; velik, popoln) psihofizičnimi sposobnostmi; poleg nadarjenosti oz. talentiranosti je (v glasbi!) potrebno še delo, kajti največje zlo za nadarjenega oz. talentiranega (mladega) človeka je lenoba. To so besede naše pianistke, ki se je začela učiti klavir pri štirih letih (prof. Zora Zarnik v Ljubljani), imela kot čudežni otrok svoj prvi recital pri petih letih (1945), nato z dvanajstimi leti po nasvetu klavirske legende Claudia Arraua (1903–1991) odšla v ZDA, tam (1957) diplomirala pri prof. Katharine Bacon (1897–1982) na sloviti ameriški glasbeni univerzi Julliard School of Music, debitirala z newyorškimi filharmoniki in že takrat bila izbrana za največji glasbeni talent. Že med študijem (1955) se je izpopolnjevala pri Aleksandru Uninskem (1910–1972) in v letih 1957–1959 pri slovitem Arthurju Rubinsteinu (1887–1982) ter leta 1959 dosegla akademsko stopnjo Bachelor of Science. Tako torej naša slovita D. Tomšič Srebotnjak, za njo pa lahko gladko s podobno in bleščečo evropsko ter svetovno kariero uvrstimo še druge slovenske umetnice in umetnike polpretekle in današnje dobe, kot so klarinetist Mate Bekavac, sopranistka Sabina Cvilak, flavtistka Irena Grafenauer, kontrabasist Iztok Hrastnik, hornisti Boštjan Lipovšek, Jože Falout in Andrej Žust, mezzosopranistka Marjana Lipovšek, Trio Lorenz, tenorist Janez Lotrič, violinist Igor Ozim, trombonist Branimir Slokar, Slovenski oktet idr.

Tako je tudi z našimi avtorji za članke v tematski številki *Delo z nadarjenimi* – poleg talenta so morali tudi delati. Lep zgled, ali ne? Vsaj po prispevkih, ki pišejo o glasbeni ustvarjalnosti v glasbenem izobraževanju, predstavitvi naše edine otroške univerze (v Mariboru), problemu odkrivanja glasbeno nadarjenih učencev v osnovni šoli, formativnem tj. pomembnostem in razsežnostnem spremljanju znanja za izboljšanje učenja vseh učencev pri glasbeni vzgoji, obravnavi in delu z glasbeno nadarjenimi učenci v splošnem in glasbenem šolstvu, CRSN Pef se predstavi in vsebina s področja glasbe na portalu dLib.si, motiviranosti učiteljev za delo z glasbeno nadarjenimi učenci v osnovni šoli, lahko priča o marsičem, kar zna šele v bližnji ali daljni prihodnosti še kako vplivati na bodoče in nove talente (v glasbi). V rubriki *Intervju* predstavljamo eno od aktualnih slovenskih glasbenih družin in mladega pianista Maka Mihevcva, ki je osvojil enega od svetovnih odrov – ameriški Carnegie Hall v New Yorku.